UNIVERSITETET
I OSLO

Til: Fakultetsstyret
Fra: Dekanen

Sakstype: Vedtakssak
Saksnr: V-sak 6
Møtedato: 19. mars 2026
Notatdato: 26. februar 2026
Arkivsaksnr:
Saksbehandler: ggr

Forslag til senterpolitikk for Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Bakgrunn for saken
Fakultetsstyret vedtok i møte den 15. mars 2024 å utrede en senterpolitikk for Det samfunnsvitenskapelige fakultet.

Arbeidsgruppen, ledet av styremedlem Troels Østergaard Sørensen, leverte sin rapport 26. mai 2025.

Utredningen ble lagt fram som orienteringssak i fakultetsstyrets møte 19. juni 2025 og som diskusjonssak i møtene 25. september og 11. desember 2025.

For informasjon om bakgrunnen for saken, samt sammenligning med tidligere versjon av forslag til senterpolitikk, vises det til diskusjonsnotat til fakultetsstyrets møte 11. desember 2025 (vedlagt).

Forlaget til en senterpolitikk er ment som et supplement til gjeldende normalregler for fakultet og institutt. Den er tenkt å gjelde for disiplinære eller tverrfaglige enheter som er opprettet med tidsbegrensning for å fremme forskning eller andre formål på spesifikke og gjerne mer avgrensede tematiske områder, normalt med hoveddelen av sin finansiering fra eksterne kilder.

I saken som legges fram for styret for endelig vedtak er det gjort flere endringer på bakgrunn av innspillene i møtet i desember 2025:

- Definisjonen av sentre er lagt inn innledningsvis for å tydeliggjøre hvilke enheter som er tenkt omfattet av senterpolitikken (*Se O Definisjon*).
- «Bør» er gjennomgående erstattet med «skal» av hensyn til tydelighet omkring forventninger og for å unngå at det etableres uheldige praksiser ved at forhold med vesentlig økonomisk betydning for senter og vertsenhet forblir uavklarte og skaper problemer i etterkant (*Gjennomgående*)
- Av hensyn til undervisning og sentres etterliv er punktet om faglig forankring i fast stab beholdt (*1 Formål og strategisk relevans*).
- Det er tydeliggjort at hovedregelen er instituttforankring og at unntak krever særlig begrunnelse (*2 Organisatorisk forankring og styring*).
- Punktet om rapportering på årlig porteføljevurdering er tatt ut. Fagstrategiske vurderinger om innretning på egen forskningsportefølje er delegert til grunnenhetene som en del av rammestyringen. Dialog om grunnenhetenes ambisjoner og vurderinger med hensyn til ekstern finansiering ivaretas gjennom jevnlige budsjettdialoger (*8 Godkjenning og beslutningsprosess*).
- Det er i tillegg gjort endringer som mer har karakter av språkvask, men som ikke har endret substansen i det opprinnelige forslaget. Pga. at endringer og strykninger samlet sett er relativt omfattende er det det ikke lagt ved en versjon m/Spor endring (*Gjennomgående*).

Forslag til vedtak:
Fakultetsstyret vedtar dekanen forslag til senterpolitikk for Det samfunnsvitenskapelige fakultet.

Anne Julie Semb
dekan

Gudleik Grimstad
fakultetsdirektør

Vedlegg:
1. Senterpolitikk for Det samfunnsvitenskapelige fakultet, 19. mars 2026
2. Notat D-sak 1 11. desember 2025 - Forslag til senterpolitikk
3. Høringsuttalelser fra grunnenheter og andre
4. Fakultetets høringsbrev til grunnenhetene av 25. juni 2025
5. En senterpolitikk for Det samfunnsvitenskapelige fakultet. Rapport fra arbeidsgruppe, 26. mai 2025

UNIVERSITETET
I OSLO

VEDLEGG 1

Senterpolitikk for Det samfunnsvitenskapelige fakultet, 19. mars 2026

0 Definisjon

Med sentre menes disiplinære eller tverrfaglige enheter som opprettes med tidsbegrensning for å fremme forskning på spesifikke og gjerne mer avgrensede tematiske områder, normalt med hoveddelen av sin finansiering fra eksterne kilder.

1 Formål og strategisk relevans

Sentre skal:

- fremme forskning av høy internasjonal kvalitet, med tydelig og avgrenset faglig profil
- være faglig relevante for vertsenhetens og fakultetets strategi
- ha reelt potensial for eksternfinansiering over tid
- bidra til rekruttering, karriereutvikling og gode læringsmiljø for yngre forskere
- der det er relevant, bidra til utdanning og undervisning ved vertsenheten

Av hensyn til bidrag til undervisning og etterliv skal sentre ha en faglig forankring i fast vitenskapelig stab.

2 Organisatorisk forankring og styring

Sentre organiseres som hovedregel under den grunnenheten der de har sin primære faglige forankring. Unntak krever særskilt begrunnelse og må fremmes av dekan for fakultetsstyret som egen vedtakssak.

Senterleder rapporterer til instituttleder (eller dekan ved fakultetssenter). Delegasjon av personal- og eventuelt budsjettansvar avklares i egen avtale.

Ved tverrfaglige- og flerpartnersentre skal det etableres samarbeidsorgan som sikrer faglig medvirkning fra partnere.

3 Tidsavgrensning, evaluering og etterliv

Etablering av sentre skjer for en tidsavgrenset periode (normalt 5 år, med mulighet for forlengelse).

Midtveisevaluering gjennomføres i god tid før periodeutløp, og skal gi en vurdering av:

- faglig kvalitet og merverdi,
- økonomisk bærekraft og risikobilde,
- bidrag til vertsenhet og utdanning,
- plan for etterliv/avvikling.

Forlengelse forutsetter positiv helhetsvurdering og vedtak i instituttstyret (fakultetsstyret for fakultetssentre).

Det skal foreligge en plan for senterets etterliv/etterbruk av kompetanse og aktivitet (inkl. stillingsressurser) allerede ved etablering; plan oppdateres ved midtveisevaluering.

4 Skriftlig senteravtale

Det skal tidligst mulig og senest innen oppstart inngås en skriftlig avtale mellom senter og vertsenhet som minst regulerer:

- formål, varighet, milepæler og evalueringsløp
- styrings- og lederlinjer, delegasjoner og beslutningsfullmakter
- fordeling av kostander og inntekter (overhead, nettobidrag, basis og resultatmidler)
- frikjøp og undervisningsbidrag («in kind»/eksternfinansiert)
- rekruttering og arbeidsgiveransvar (ansettelser, personalansvar)
- bruk av infrastruktur og administrative tjenester
- dataforvaltning, etikk og IPR der relevant
- risiko- og beredskap, samt etterliv/avviklingsplan

Avtalen revideres ved vesentlige endringer i forutsetninger eller ved forlengelse.

5 Økonomi og risikostyring

Senterets aktivitet skal holdes innenfor tildelte økonomiske rammer.

Ved etablering skal det foreligge en enkel risikomatrise (økonomi, personell, arbeidsmiljø og eksternavhengighet) med tiltak.

Fordeling av inntekter og kostnader (overhead, nettobidrag, basis og resultatmidler) mellom senter og vertsenhet skal klargjøres.

Eventuell bruk av egenandeler og basismidler skal beskrives og begrunnes. Hovedregelen er at sentre er selvbærende.

6 Bemanning, frikjøp og undervisningsbidrag

Frikjøp følger UiOs 50/50-prinsipp om fordeling mellom undervisnings- og forskningstid, med lokale tilpasninger avtalt skriftlig.

Sentre bør bidra til vertsenhetens undervisning/utdanning i tråd med avtalen, for eksempel ved:

- emnebidrag, veiledning og gjesteforelesninger
- bruk av rekrutteringsstillinger i undervisning der det er faglig og kontraktsmessig forsvarlig
- initiativ til eksternfinansierte utdanningstiltak

Sentre skal primært benytte midlertidige prosjektstillinger og fast administrativ og teknisk kompetanse med overførbarhet. Faste forskerstillinger krever særskilt vurdering av etterliv.

7 Samarbeid og tverrfaglighet

Sentre med flere partnere skal ha samarbeidsorgan og avtalte samarbeidsarenaer.

Vertsenheten skal legge til rette for løpende dialog med senterledelse. For å sikre god dialog kan vertsenheten beslutte at senterleder for større sentre gis møte- og talerett i vertsenhetens styre.

Tverrfaglig integrasjon innen UiO skal beskrives eksplisitt (kobling til institutt(er), fakultet(er), UiO-satsinger).

Internasjonalt samarbeid og nettverk beskrives i etableringsgrunnlaget.

8 Godkjenning og beslutningsprosess

Opprettelse og forlengelse av instituttsentre besluttes av instituttstyret eller unntaksvis av instituttleder etter fullmakt.

Opprettelse og forlengelse av fakultetssentre besluttes av fakultetsstyret.

9 Overgang fra senter til institutt

For å kunne vurderes som institutt må et senter dokumentere:

- fullt undervisningstilbud på bachelor-, master- og ph.d.-nivå
- kritisk masse i kombinerte vitenskapelige stillinger til å bære undervisnings- og forvaltningsansvar
- høy forskningskvalitet dokumentert ved internasjonal evaluering siste tre år

- originalt studietilbud uten overlapp med andre eksisterende tilbud
- bærekraftig finansieringsplan og vurderte omfordelingskonsekvenser.

Saker om overgang fra senter til institutt fremmes av dekan for fakultetsstyret som egen vedtakssak.

10. Ikrafttredelse

Fakultetets senterpolitikk trer i kraft fra og med xxxxx.